

**Mircea Iordache, Constantin Alecse, Dâmbroca – Curcubeu peste timp.
Repere monografice, Editura Accent Print, Suceava, 2013, 372p.**

Cel dintâi contact și cea dintâi și preliminară răsfoire a lucrării *Dâmbroca – Curcubeu peste timp. Repere monografice* ne pun în fața unei cărți foarte plăcute atât simțurilor vizuale cât și celor tactile: o copertă policromă, foarte frumos cartonată și mătăsoasă, cu hârtie lucioasă și de calitate, cu foarte multe fotografii color, cu semn de carte atașat, realizat dintr-o panglică îngustă din fir mătăsoș și lucios și cu un volum apreciabil de aproape 400 de pagini, - elemente care te atrag și te invită instantaneu să inșiști! Felicitări Editurii Accent Print din Suceava, (dar și autorilor/sponsorilor) pentru condițiile grafice deosebite de realizare și prezentare a lucrării!

Coperta interioară a lucrării prezintă într-un aranjament cu iz de pergament *Dedicația* de suflet, sub semnătură, a celor doi autori ai lucrării Mircea Iordache și Constantin Alecse. *Dedicația* realizată cu modestie de către cei doi autori, și așa spune cu evlavie pentru localitatea natală, recunoscând plusurile ori minusurile inerente oricărei scrieri, este o ofrandă amintirii acestora și un gând transmis viitorului.

Introducerea lucrării are o structură neobișnuită, cuprinzând cinci părți. 1 Un foarte bun, sintetic, nostalgic, dar în același timp și realist *Cuvânt înainte*, semnat de scriitorul dâmbrocean Radu Voinescu. El reușește să descrie și să îmbine admirabil ideaticul copilăriei cu concretul socio-geopolitic și economic al zonei. Puterea de sinteză atât de mare și atât de plastică a universului în care ai copilărit este o calitate a autorului pe care o întâlnești destul de rar! 2 *Cuvinte de suflet* și de salut adresate de Înalți ierarhi bisericești precum Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos care subliniază valențele profunde ale universului rural și Irineu, episcop de Dearbon-SUA care evidențiază impactul mediatic al realizării site-ului localității. 3 *Aprecieri(le) de acasă* realizate de personalități ale universului Dâmbrocean, constituie în fond o „pledoarie” pentru individualitatea localității (prof. Constantin Enuș). 4 *Aprecieri din afară*, unele venite chiar din SUA. 5 *Curcubeu peste Ocean* inserează prezentarea, în medalion, a câtorva personalități din Los Angeles, apropiate preotului Protopop Constantin Alecse și universului spiritualității naționale: Diana Busuioc, actriță la Hollywood, Paula Matei Platt, Dan Platt, Tina Matei și Eric Bennoin cu preocupări și realizări în marea și fascinanta lume a Artei.

Continuând „tipicul neobișnuit”, lucrarea conține și două *Prefațe* semnate de cei doi autori. Constantin Alecse își prezintă mesajul intitulat *Recunoștință* care reușește să emoționeze profund, evidențiind dârzenia conservării obârșiiilor: „Nu îmi neg rădăcinile” (p.19), iar Mircea Iordache își detaliază *Motivația* sa: „nostalgia trecutului” metamorfozată în „omagiu monografic” (p. 21-23).

Parcurgând aceste etape preliminare, ajungem și la *Introducerea* lucrării, prin care autorii realizează „o punere pe hartă” a localității Dâmbroca, conturându-i locul în Comuna Săgeata din județul Buzău, prin intermediul unor succinte, dar practice repere geografice.

Cel dintâi capitol se referă la *Cadrul istoric* în care a evoluat localitatea. Pentru realizarea acestuia, autorii arată că au „cules date din ... enciclopedii și monografii”, în special ale localităților și comunelor din jur, Săgeata¹ și Vadu Pașii² „dar și din mărturiile multor consăteni” (p. 34). Astfel, prin meritorii eforturi documentaristice ei au reușit să stabilească faptul că localitatea Dâmbroca și-a luat denumirea de la dâmbul pe care în anul 1881 sau 1882, pe baza prevederilor legii de împrumut a tinerilor căsătoriți (legea înșurăților) s-au înălțat primele case. Denumirea de Dâmbroca exista în epocă desemnând

¹ Victor Andreica, Florentin Stelian Albu, *În căutarea unei noi șanse, Săgeata*, Editura Editgraph, Buzău, 2010.

² Victor Andreica, Valeriu Nicolescu, Silviu-Marius Suditu, *Un spațiu în competiție cu timpul, Vadu Pașii*, Editura Editgraph, Buzău, 2010.

mai multe puncte din zonă. Ea era atribuită mai multor grupuri de case apărute în acel areal, fenomenul roirii fiind unul „natural” și extrem de plauzibil. Nu este exclusă nici varianta academicianului Iorgu Iordan, care în explicația denumirii pleacă de la denumirea similară atribuită mai multor puncte de pădure sau arboret din acel spațiu, pornind de la Dumbrava, Dumbravnic, Dumbroveni ajunge la variantele Dâmbău, Dâmbu Mic³ etc. care în cele din urmă, prin transformări lingvistice să ajungă la forma actuală. Existența reală a dâmbului „geofizic”, convingerea și tradiția populară în această accepțiune ar putea înclina balanța în direcția primei variante a originii denumirii localității (neexcluzându-se totuși accepțiunea Iordan, susținută de prezența denumirii similare a mai multor zone împădurite ale spațiului⁴).

Cei mai mulți locuitori împrăștiți la Dâmbroca în anul 1882 au venit din satele de munte ale județului (Aldeni, Chiliile, Goldești-Brăiești, Joseni). Această realitate este de altfel confirmată și prin denumirea generică de „munteni” pe care ceilalți locuitori ai comunei o utilizau din când în când pentru desemnarea dâmbrocenilor. Întemeierea localității s-a dovedit inspirată, aceasta reușind la cumpăna secolelor XIX-XX să numere 34 de case cu 130 de locuitori (p. 34), pentru ca la începutul secolului al XXI-lea să ajungă la 426 de case cu 1132 de locuitori (2011), ceea ce grosso modo înseamnă că în timp de un secol populația și zestrea edilitară a localității a crescut de aproximativ zece ori⁵. Din punct de vedere administrativ, localitatea Dâmbroca a pendulat de-a lungul timpului între comunele Scurtești și Săgeata, reușind în două rânduri pentru perioade scurte, între anii 1933 și 1938 să constituie o unitate administrativă distinctă - comună (p. 38).

Lucrarea a prezentat în subcapitole speciale contribuția dâmbrocenilor la cele două mari conflagrații mondiale. Relatările lui Nicolae Iordache despre unele episoade ale celui de al doilea război mondial, cu secvențele din deportările din Siberia sunt impresionante, ele reprezentând o contribuție remarcabilă la reconstituirea dramatismului prizonieratului românesc din Rusia (p. 43-51). Adăugirile altor „actori” ai acelor momente triste ca și amintirile lui Mircea Iordache constituie un remarcabil efort în acțiunea de reconstituire a acelor momente nefaste din istoria României și a continentului european.

Paginile cu descrieri triste continuă prezentarea fenomenului foametei care a urmat războiului și achizițiilor impuse de ocupantul „bolșevic” din anii 1946-1948, sensibilitatea descrierii reușind să emoționeze profund cititorul, și în același timp să-l transbordeze într-o lume care pare mai degrabă una a imaginarului, și nu a concretului românesc de la jumătatea secolului al XX-lea (p. 55-56). Și așa cum popular se spune, că o nenorocire nu vine niciodată singură, a urmat „procesul transformării socialiste a agriculturii”, a colectivizării, care a constat de fapt în confiscarea terenurilor agrare aflate în proprietatea țăranimii. Constantin Alecsa împreună cu alți consăteni rememorează atmosfera acelor momente: șicana, abuzurile, bătaia, confiscările de animale, de atelaje agricole, închisoarea, marginalizarea ...!

Rezistența în fața „noului curs” a culminat cu revolta din toamna anului 1962. Evenimentele, cunoscute generic în zonă ca „Revoluția” din Comuna Săgeata, și-au avut obârșia la Dâmbroca (cu extindere apoi în toate localitățile comunei). Lucrarea reface pas cu pas mersul evenimentelor, de la semnalul clopotelor bisericii, blocarea șoselei cu trunchiuri de copac, prezența autorităților raionale și regionale, lupta om la om cu jandarmii, aruncarea pendulantă a celor două tabere dincolo de gârlă (apa Buzăului), focurile de armă, arestările, anchetele, tortura, deportarea pentru un an și jumătate în lagărul de muncă (și exterminare) de

³ Iorgu Iordan, *Toponimie românească*, Editura Academiei, București, 1963, p. 40, 70.

⁴ Vezi B. Iorgulescu, *Dicționar geografic, statistic, economic și istoric al județului Buzău*, Stabilimentul Grafic I. V. Socecu, București, 1892, p. 212.

⁵ Maximul numărului de case existente în perimetrul localității, dovedite documentar, a fost în anul 1965 (491), iar cel mai mare număr de locuitori pare a se fi înregistrat în anul 2002 (1324), conform informațiilor de la p. 71 și 78. Studiind tăblițele puse pe porțile din localitate, cei doi autori notează că (în 2012, anul investigației lor) acestea se opresc la numărul 625 (p.78), lăsând oarecum deschisă această problemă de altfel extrem de dinamică și dificil de gestionat cu totală precizie, în toate părțile lumii.

la Periprava ...! Reconstituirea acestor pagini, reprezintă un prețios aport adus refacerii acelor momente nefaste din istoria contemporană a României, scăpat deocamdată istoriografiei perioadei. Evenimentele anilor 1940 – 1965, sunt printre cele mai tragice din istoria localității, iar paginile care le descriu cufundă cititorul într-o meditativă și profundă tristețe (p. 42-68).

În prezentarea evoluției localității după schimbările politice survenite în anul 1989, autorii au considerat necesară introducerea unui lung fragment din scrierile lui Mircea Cărtărescu, pentru ilustrarea „tranziției” românești cu metehnele acesteia și întregul apanaj al interesului meschin și al corupției, al nepriceperii ori aparentei nepriceperi care au avut drept consecință sărăcirea și împrăștarea materială și spirituală a țării, îmbătrânirea și golirea satelor.

Cel de al doilea capitol al lucrării conturează *Cadrul geografic și demografic* al localității. Clima și fauna sunt specifice zonei temperat continentale cu cele patru anotimpuri inserate particularităților zonei de câmpie ale Bărăganului românesc. Cu meticulozitate, folosindu-se de propriile amintiri și observații cei doi autori reușesc să refacă foarte bine și plastic atât modul de construire a caselor, de amplasare a anexelor gospodărești, de amenajare a habitatului interior (fotografii și schițe), dar și a alimentației populației. Reconstituirea acestor aspecte este făcută pe etape istorice, iar ca importanță documentaristică, în aprecierea noastră, prin multitudinea și profunzimea informațiilor se depășește cadrul strict local, transformându-se într-un important instrument de studiere etnografică a localităților de câmpie ale României. De la produsele unei alimentații simple și naturale ale anilor 1900, la alimentația pe anotimpuri, la abundența alimentației tradiționaliste în vremurile de normalitate, la mesele de Crăciun și de sărbători, la etapele triste ale rechizițiilor războiului (1940-1945), a sărăciei și foametei (1946-1948 ...), la o etapă de relativă stabilizare și mai apoi la cea a importurilor post decembriste (a abundenței de produse și a lipsei de bani). Analiza include inclusiv prezentarea tacâmurilor. O atenție aparte este rezervată descrierii portului. Se refacă astfel, un tablou extrem de complex și de dinamic cu o varietate de tonuri al cărui registru pendulează de la normal, la săltăreț și trist! Refacerea fenomenului clăcii (al șezătorilor prin care sătenii se ajutau în grup în derularea activităților impuse de calendarul astronomic al naturii) reprezintă o nostalgică plonjare în farmecul și bucolicul unor vremuri apuse care amintesc de un ancestral simplu, direct, măreț și pur al relațiilor interumane (p. 101, 257).

Nu au fost neglijate facilitățile aduse de scurgerea vremii: curentul electric (1968), asfaltarea șoselei principale, iluminatul public (1994-1995), telefonica cu fibră optică, apa curentă (2010), extinderea și modernizarea școlii, construirea grădiniței (2010) etc. Folosirea metodei „amintirilor din copilărie” conferă pe alocuri un iz de roman prezentării realizate, autorii probând certe valențe literare. Dealtminteri dl. Mircea Iordache este autor al mai multor volume, și un poet consacrat.

Cel de al treilea capitol analizează *Dezvoltarea socio-economică* a localității. Capitolul debutează prin analiza vieții sociale, care conturează un tablou destul de complex. De la origini și până prin 1940 a predominat sistemul asocierii și ajutorului reciproc, realizat de către membrii colectivității firesc și natural, în timp ce perioada 1940-1948 este prezentată ca una nefastă, în care fiecare om își știa și plângea durerea sa, pentru ca din 1949 și până în 1990 să se experimenteze „un nou model social”, cel al comunismului. El a debutat prin impunerea terorii în mod constant și profund: promovarea inculților și a „codașilor” drept model și lideri asociată cu un sistem nou de educație în care experimentul „întovărășirilor” agricole reprezenta doar una dintre pârgھیile inițiale ale noii puteri. După Golgota începutului, societatea s-a stabilizat prin anii 1960-1965, iar „brigăzile artistice”, ansamblurile de dansuri, echipele de handbal și de fotbal au asigurat o sudură și emancipare vizibilă a societății rurale.

Sistemul economic al localității s-a bazat pe marea cultură (grâu, porumb, floarea soarelui), paleta culturilor agrare fiind extrem de variată: plante furajere, leguminoase,

plantele industriale și cele tehnice, fructele câmpiei (strugurii și pepenii) etc. și pe creșterea animalelor (boi, cai, vaci, porci, oi, capre, păsări). Ca în oricare refacere a trecutului istoric, experimentul comunist pare a fi cel mai dramatic și pregnant în memoria colectivă a localității: epoca excluziunii socio economice și politice a „chiaburilor”, „colectivizarea agriculturii” etc. Chiar dacă sistemul „C.A.P.-urilor” a adus progrese tehnice incontestabile: mecanizarea (tractoarele și combinele), irigațiile și productivitatea agricolă ridicată, fermele de animale și cele legumicole, acesta s-a finalizat printr-un „fiasco total”, demonstrând că bazele clădirii lui nu au fost unele firești și naturale. Nostalgia firescului agricol de până în colectivizare a fost frumos surprinsă prin amintirile lui Constantin Alecse (p. 144-146). Naturala destrămare a sistemului agricol impus de la Răsărit, nu a adus însă „fericirea” economică mult așteptată, chiar dacă astăzi în localitate pot fi identificați câțiva „fermieri de succes” (p. 148-153)!

Industria locală: moara, cazanul de țuică, cărămizile, (mai nou, „fabrica” de lapte), situație tipică localităților rurale de câmpie și meșteșugăritul destul de bine reprezentat prin existența croitorilor, cojocarilor, lemnarilor, cizmarilor, fierarilor, constructorilor, mecanicilor etc. conturează liniile unei economii naturale, autarhice în care localnicii își produc singuri tot de ceea ce au nevoie. „Explozia comercială” a prezentului: zece magazine de diverse tipuri, unele inițiative productive („fabrică” de lapte și de prăjituri, fermele agricole) ar putea fi elementul declanșator al unei noi direcții a veștii economice a localității.

Capitolul al patrulea al lucrării este dedicat *Instituțiilor* localității. Biserica (construită 1928-1934, pe fundația uneia vechi) a fost un veritabil fundament al spiritualității, coeziunii și moralității locale, iar prin amintirile lui Constantin Alecse pătrundem în taina universului bisericesc rural, în mirifica atmosferă a pregătirii și a celebrării în mod tradițional a marilor sărbători creștinești (p. 193-196). Capitolul are o structură complexă mergând uneori în detalii, abordând și aspecte al căror interes poate depăși cadrul local precum cel al bocitoarelor ori al vrăjitoriei (p. 190).

Școala se bucură de recunoștința sătenilor, încredințați de faptul că instituția a emancipat localitatea și educat durabil copiii. Cu debut în 1905, cu clădire proprie din 1905, ea a cunoscut cea mai mare extindere în perioada 1961-1966, iar grădinița înființată în 1977, ajunge să aibă o frumoasă și dotată clădire proprie în 2008. Lucrarea realizează frumoase medalioane dascălilor școlii între care Familia Enuș (p. 123, 207-208, 281, 286, 316, 354, 363, 364, 366 etc.) reprezintă o veritabilă legendă a spiritualității locale: Constantin Enuș învățător, profesor și director al școlii (1956-1972), Maria Enuș (soția profesorului Constantin Enuș), învățătoare, Radu Enuș (fratele profesorului Constantin Enuș), profesor⁶.

Respectându-și vocația spre profund și eshaustiv, cei doi autori reușesc reconstituirea celorlalte instituții care în prezent sau odinioară au fost prezente în viața satului: Căminul cultural, Biblioteca, Primăria, Asistența sanitară (cu activitatea legendară a lui Nicolae Iordache), Paza și ordinea (caraula satului).

Capitolul al cincilea, *Cultura*, mai puțin apreciat sub aspectul închegării lui de către Mircea Iordache, în calitate de coautor al lucrării (p. 363), realizează o succintă inventariere a ceea ce localitatea păstrează cu titlul de monument și înserează o foarte frumoasă scriere (*Floarea soarelui*) a scriitorului Radu Voinescu, cu puternice accente în universul spiritualității locale (p. 233-240).

Cel de al șaselea capitol, *Tradiții și obiceiuri*, „este un capitol frumos” ne asigură M. Iordache (p. 363), iar noi am adăuga, că el este foarte interesant și valoros, pentru că reușește

⁶ Festivitatea de lansare a lucrării organizată în localitate la 13 octombrie 2013, cât și scurgerea timpului a aureolat admirația și recunoștința dâmbrocenilor față de această veritabilă „dinastie” a efortului, implicării, onestității și competenței didactice, cât și față de alți dascăli ai școlii precum Elisabeta Popp, Vasile Badea, Nelu Scârlet, Nicolae Toma etc.

să refacă un univers specific satului Dâmbroca, dar și zonei de câmpie a Bărăganului și mediului rural românesc în general. O simplă trecere în revistă a problematicii abordate poate ilustra cele afirmate. Astfel ne sunt aduse în atenție portul, pe două pagini sunt înșiruite poreclele oamenilor din sat (p. 252-253), cântecele pentru nuntă, cele de plecare în armată, jocurile copiilor (precum „Batista-nparfumată”), jocurile tinerilor, hora satului, care este foarte bine reconstituită cu diversele ei locații și schimbătorii ei actori-flăcăi (p. 257-258). Din *Ciclul vieții* sătenii povestesc pe rând obiceiurile pe care le-au apucat în legătură cu nașterea, botezul, căsătoria și nunta cu insistență pe fiecare etapă a zilei (pregătirea bradului, rasul etc.). Pentru o și mai mare autentificare a acestor tradiții, autorii apelează și la fragmente din monografiile tipărite ale zonei. Datinile și obiceiurile cotidianului sunt grupate pe anotimpuri: cele de primăvară, cele ale verii (unele dispărute astăzi, dar extrem de interesante precum *Caloianul*, *Paparudele* ori participarea la marele târg/bâlci și eveniment al întregii regiuni buzoiene, *Drăgaica*), cu apogeul în tradițiile iernii cu diverse variante de colinde (*Plugușor*, *Stea*, *Sorcovă* etc.). Eforturile celor doi autori aduc în mod indubitabil o contribuție întru totul remarcabilă la reconstituirea tezaurului tradițiilor și obiceiurilor populare ale universului rural din zona de câmpie a Bărăganului, oferind etnografiei naționale un impresionant material informațional.

Capitolul al șaptelea este rezervat *Activității culturale artistice și sportive*, aducând în atenție o sumedenie de fațete ale acestui univers (cor, dansuri, fotbal, handbal, șah), jocurile copiilor (*9 cărămizi*, *șotronul*, *baltagele* etc.).

Cel de al optulea capitol al lucrării este intitulat *Oamenii satului*. El este foarte bine structurat, foarte inspirat, cu evidente și justificate note de emotivitate. Putem spune că întregul capitol ar putea primi „calificativul”: *Impresionant*. Atent și meticulos realizat, el reușește să contureze orizontul, valoarea și potențialul intelectual și moral al satului. Iată o prezentare realizată cu o oarecare aproximație a structurii acestui capitol: Personalitățile satului, Intelectuali de seamă, Intelectuali de seamă decedați, Intelectuali de seamă în viață, Alți oameni de seamă ai satului, Oameni de seamă decedați, Oameni de seamă în viață, Bătrânii satului, De vorbă cu câțiva bătrâni, Eroii satului (Războiul balcanic 1913, Primul război mondial), Eroii celui de al doilea război mondial (Dispăruții și răniții care nu s-au mai întors acasă, Prizonierii care s-au întors acasă, Soțiile și copiii celor plecați pe front, Combatanții care s-au întors de pe front), Eroii care s-au opus colectivizării, Eroii participanți la Revolta din anul 1962 (Deținuții de la Periprava, Anchetatiții fără a fi duși la Periprava) - cu realizarea unor terifiante interviuri, Peciți de omenie (cu 20 de portrete ale unor săteni a căror viață a lăsat o anumită amprentă în viața satului) etc. Convingător, nu?! Indubitabil toate aceste personalități au valoarea lor intrinsecă, pe portativul pe care priceperea, efortul, dotarea nativă ori destinul le-a așezat și realizează un tot al localității dar și o machetă în miniatură a referențialului românesc. Evidențiem totuși aportul Profesorului universitar doctor docent Ioan Gh. Coman (1902-1987), Rector al Institutului Teologic Universitar din București, cu contribuții remarcabile în domeniul Patristicii, al dialogului ecumenic internațional, cu o impresionantă operă științifică etalată în aproximativ 9000 de pagini scrise în română, franceză, engleză, germană, care prin efortul său a contribuit la sporirea spiritualității naționale.

Cel de al noulea capitol este rezervat *Anexelor*, care debutează cu un album de 37 de fotografii color care înfățișează *Aspectul general al satului*. Sunt prezentate în continuare câteva proiecte privind modernizarea localității, aprecieri, recomandări (inclusiv propuneri pentru imnul țării), urări făcute în versuri de Mircea Iordache și un autoportret biografic al acestuia. (Biografia celui de al doilea autor al lucrării, Constantin Alecse este prezentată în capitolul rezervat personalităților satului).

În ultimul capitol al lucrării, cel de al zecelea, *Rezumate, concluzii*, sunt prezentate succint ideile de bază ale capitolelor lucrării, cu o autoevaluare făcută de Mircea Iordache, un

Cuvânt de încheiere în care sunt exprimate aprecierile și mulțumirile adresate de acest autor tuturor celor care au contribuit la realizarea lucrării. Conturat ca autor principal al lucrării, Mircea Iordache a ținut să revină asupra unora din intențiile care i-au ghidat această proiecție: „Am simțit nevoia să introduc la unele subcapitole un pic de culoare, educație, pilde de viață, lirism ...”(p. 365), convins fiind că „satul are valori imense” care trebuie redescoperite și prețuite, cu îndreptarea recunoștinței către părinți: „Și dacă azi, departe, stau cocoțat pe-un ram/Și am de altoi parte și nu știu ce nu am ...” (p. 364) întrucât tot ce a realizat se datorează părinților și eforturilor acestora. Convingerea lui Mircea Iordache, la care noi subscriem, fără rezerve este aceea că împreună cu Constantin Alecse au realizat „o carte de căpătâi a satului” lor (p. 365).

La finalul acestei prezentări, privind exhaustiv lucrarea putem face câteva aprecieri cu valoare generală. Dintru început, trebuie spus că ele sunt făcute în interiorul aprecierilor care consideră fără rezerve lucrarea, ca fiind una reușită, deosebit de utilă și de valoroasă. Evident, unui volum de muncă atât de mare unele mici scăpări sunt inerente, iar opiniile în privința metodelor de lucru, structurii, ordonării materialului pot fi, în mod firesc diverse, ținând în fond, de concepția fiecărui autor. Redactarea lucrării este realizată îngrijit iar scăpările sunt accidentale și minore (precum imprimarea greșită a unui an – p. 224, ori unele cuvinte scrise împreună - p. 364). În stilul de lucru am semnalat repetarea unor pasaje ale lucrării, iar problematica sistematizării putea cere mai multă insistență, deși avem convingerea dificultății ordonării unui material informativ atât de vast.

Uneori lucrarea capătă caracterul unui caleidoscop, cu structură și părți/piese extrem de diverse. Lucrarea conține propuneri de steme pentru localitatea Dâmbroca, Comuna Săgeata, sau chiar de imn etc., care fiind postate în spații care le-ar conferi calitatea de înscrisuri oficiale (inclusiv pagina de gardă a lucrării) pot genera unele interogații. Pe linia reflecțiilor, ne întrebăm dacă unele din informațiile lucrării nu ar fi putut fi integrate anexelor acesteia (ex. tabelul enoriașilor Bisericii de până în anul 1952, p. 108-119).

În lucrare alături de cei doi autori apar texte/amintiri/relatări semnate de mai mulți săteni/personalități (Atena Bratosin Stoian, Costel Alexe etc.) sau (mai rar) a unor autori consacrați, precum Mircea Cărtărescu, Dan Puric, Paulo Coelho (p. 22) etc., ori din alte lucrări monografice conferind lucrării uneori un ușor iz compilatoriu.

În anatomia realizării lucrării cei doi autori adoptă uneori metoda amintirilor personale, plonjând astfel în „timpul istoric”, reușind admirabil să refacă habitatul localității din trecut prin exemple concrete (prezentarea casei bunicilor, casei părinților, diverse alte amintiri). Aceste prezentări (precum descrierea gospodăriei țărănești) au devenit veritabile studii de caz (celelalte locuințe ale satului, dacă ne referim strict la acest aspect, nediferind practic de cele descrise), prin intermediul cărora se reușește reconstituirea unui timp care putea fi scăpat/pierdut investigației perioadei.

Totodată, metoda amintirilor poate conferi în anumite ipostaze unele valențe autobiografice, fapt care poate determina ca uneori să se amestece ușor planurile unei lucrări monografice cu cele ale uneia cu caracter personalizat. „Personalizarea”, lucrării, aspect lăudabil în fond, este reliefată și prin versurile semnate de Mircea Iordache.

Lucrarea degajă și un oarecare spirit idilic. El este introdus, pe de o parte, prin unele din ilustrațiile și fotografiile lucrării care pastelează textul precum cele cu turmele de oi păscând pe plaiurile înverzite ale Bucegilor, unele imagini care amintesc de tablourile lui Grigorescu, soldații în ținută de paradă în antrenamentul lor pentru războiul din 1812, grupurile de colindători frumos costumați, șezătorile de tors etc. Acest spirit transpare și în anumite pasaje care descriu unele ipostaze din înfățișarea satului ori din activitatea cotidiană a țăranului. Probabil inserarea acestora s-a subordonat intenției de a surprinde cât mai bine din ceea ce nu se poate exprima din spiritul și sufletul curat al țăranului român, spirit care se

mulează și pe sufletul țăranului dâmbocean. Fotografiile în imensa lor majoritate însă, redau și descriu imagini din activitățile și înfățișările satului, căpătând o mare valoare documentară.

Depărtarea de casă a celor doi autori, distanțarea lor (în timp și spațiu) față de locul copilăriei, a contribuit la fragmentarea planurilor trecut/prezent, și amplificarea imaginii mirifice a copilăriei, în dialog cu realitatea concretă, uneori cu accente dure a clipelor prezente. Satul de astăzi are încă mult praf pe ulițele sale, păstrează încă chipul unor bătrâni triști și modest îmbrăcați, cu dentiția nearanjată, cu femei și bărbați cu prea puțini bani în buzunar, cu unii oameni înghețați în grija zilei de mâine, cu existența intrinsecă a unui mic grup al celor „pierde vară” și mers la păhăruț, cu tineri (atât fete cât și băieți) ce duc dezinvolt și zgomotos mobilul la ureche, uneori cu țigara fumegând, utilizând și expresii mai puțin plăcute ori chiar vulgare...

Documentația și finalizarea acestui proiect s-a realizat într-un timp extrem de scurt, aproximativ un an, evidențiind potențialul intelectual și chiar „fizic” întru totul remarcabil, capacitatea de muncă a celor doi autori, cât și tinerețea spirituală a acestora. Cercetarea declanșată în anul 2012 „când am dat sfoară prin sat” după precizarea lui Mircea Iordache, deși a fost proiectată drept o cercetare de mici dimensiuni: „inițial aveam de gând să fac un fel de povestire a satului...” (p. 23), „o modestă <<broșurică>> de câteva zeci de pagini” (p. 365) a devenit o lucrare complexă și de dimensiuni întru totul apreciabile.

Lucrarea are o înfățișare frumoasă, iar stilul de redactare al lucrării este unul îngrijit, plăcut și elegant făcând ca aceasta să se citească ușor. Ea conține o puternică notă de sensibilitate. Cartea este captivantă, având uneori caracterul narativ al unui roman. Lectura lucrării poate trece drept o simfonie, căpătând pe alocuri aerul de plutire în mit, în lumea diafană a ancestralului rural, a idilicului copilăriei, iar Mircea Iordache sporește taina lucrării cu numeroase versuri pe care le semnează alternativ, fie în clar, fie prin pseudonimul Mior.

O valență deosebit de importantă a lucrării o constituie spiritul și mesajul ei educativ, deosebit de bine și de discret conturat: cinstea și modestia, onoarea, educația „celor șapte ani de acasă”, bunul simț, altruismul, munca și perseverența devin involuntar și „nesesizabil” repere ale unei conduite compatibile unei vieți demne conjugate cu împliniri durabile. Lucrarea degajă și realizează concomitent o educație patriotică, de mândrie, de atașament și respect față de valorile gliei strămoșești și ale universului spiritual rural național, sentimente manifestate în ultima perioadă „mai pe ascuns” și considerate a fi într-o oarecare desuetudine astăzi.

Universul pe care ni-l descrie lucrarea reprezintă un tot, cu valorile lui intrinsece. Lucrarea este un document al trecerii timpului. Ea are caracterul unei veritabile enciclopedii spirituale a lumii rurale, a satului analizat, a lumii țăărănești în general, cu tradițiile, obiceiurile, întâmplările cotidiene ori excepționale, cu personalitățile și oamenii satului. Ea se constituie într-un veritabil tezaur de informații, datini, amintiri, activități și practici rurale. Ea reprezintă un punct de reper atât pentru trecutul cât și pentru viitorul localității. Oricâte eventuale critici i-ar putea fi adresate manierei de realizare, caracterului ei științific (absenței notelor de subsol, notei de „subiectivism”) etc. această **lucrare va rămâne și rezista timpului**. Lucrarea este un adevărat monument. Ea reprezintă un reper al istoriei localității și al zonei. Este o fotografie a unei epoci. Autorii au adunat un volum informativ extrem de prețios pe care îl transmit posterității. Este o lucrare care oferă o fotografie a unei anume epoci, poate din etapa „romantică” de întemeiere și evoluție a localității. Este o realizare întrutotul remarcabilă, cu atât mai mult cu cât ea vine pentru concretizarea evoluției unui sat tânăr, a cărui istorie nu depășește un secol și jumătate. Acest interval de timp înseamnă foarte puțin chiar și pentru istoria unui popor tânăr așa cum este poporul român. Izbânzile localității asupra timpului sunt mari, cu implicări în evenimentele naționale, în unele din ele devenind chiar referențial (revolta din anul 1962 împotriva „cooperativizării agriculturii” realizată de regimul comunist) cu personalități impuse la scară națională (un valoros profesor universitar,

un general al armatei române, un protopop în SUA, un scriitor și un critic literar, un rapsod al cântecului popular, numeroși alți intelectuali etc). Această contribuție monografică va rămâne o dovadă a precocității și vitalității spațiului dâmbocean în universul spiritual național.

Prin această realizare, cei doi autori merită cele mai sincere și profunde recunoștințe pentru efortul, dăruirea, pasiunea, sensibilitatea, mesajul, spiritul educativ pe care au reușit să-l transmită prin această lucrare. În mod cert, posteritatea dâmboceană, și nu numai, le va fi recunoscătoare.

Lucrarea *Dâmbroca – Curcubeu peste timp. Repere monografice*, realizată de Mircea Iordache, inginer, profesor și poet din Suceava și Constantin Alecse, preot protopop în SUA, este o lucrare extrem de complexă și interesantă, un monument spiritual și un omagiu adus purității, suferinței, trudei și onestității lumii rurale românești, prin studiul de caz pe care l-au realizat asupra localității lor natale. Cinste și Onoare Domniilor Lor!

Prof. univ. dr. Gh. Calcan
Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

Înapoi la:

[Monografia Satului Dâmbroca – www.dambroca.com](http://www.dambroca.com)